

สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ผู้เรียบเรียง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน

รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิทย์ มีมาก

รองศาสตราจารย์บุษบา คุณาศิริรินทร์

ผู้ตรวจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณรุ่ง ปภาพลิษฐ์

ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต

อาจารย์พิทักษ์ เผือกมี

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิโรจน์ ผลพันธิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม

สงวนลิขสิทธิ์

สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด

พ.ศ. ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๘๙๙๙

แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

website : www.iadth.com

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนี้

📍 **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม** ระบบการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

📍 **เศรษฐศาสตร์** การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

📍 **ภูมิศาสตร์** ลักษณะทางกายภาพของโลก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต เพื่อให้รู้เท่าทัน ปรับตัวตาม การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถใช้ทักษะ กระบวนการ ความสามารถทางภูมิศาสตร์ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์จัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามสาเหตุและปัจจัย อันจะนำไปสู่การปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) หวังว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้และผู้หมั่นฝึกปัญญาจากการอ่านอย่างตั้งใจ

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ วันสำคัญของไทย ๑๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บุคคลสำคัญของท้องถิ่น ๒๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ประชาธิปไตยในชั้นเรียน ๓๙

โรงเรียน และชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน ๔๘

โรงเรียน และชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ ความหลากหลาย ๕๕

ทางวัฒนธรรม

เศรษฐศาสตร์

๖๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ สินค้าและบริการ ๖๓

ในชีวิตประจำวัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การวางแผนการใช้จ่ายเงิน ๗๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากร ๗๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ภาษีและการแข่งขัน ๘๕

ทางการค้า

ภูมิศาสตร์

๙๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เครื่องมือสำรวจโรงเรียน และชุมชน ๙๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ๑๐๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สิ่งแวดล้อมในชุมชน ๑๑๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เมืองและชนบท ๑๓๐

จุดประกายโครงงาน

๑๓๕

บรรณานุกรม

๑๓๖

ผังสาระการเรียนรู้

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

ส ๒.๑

ตัวชี้วัดข้อ ๑	สรุปประโยชน์และปฏิบัติตามประเพณี และวัฒนธรรมในครอบครัวและท้องถิ่น	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ประเพณีและวัฒนธรรมไทย
ตัวชี้วัดข้อ ๒	บอกพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
ตัวชี้วัดข้อ ๓	อธิบายความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ วันสำคัญของไทย
ตัวชี้วัดข้อ ๔	ยกตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บุคคลสำคัญของท้องถิ่น

ส ๒.๒

ตัวชี้วัดข้อ ๑	ระบุบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชน ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตาม กระบวนการประชาธิปไตย	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ประชาธิปไตยในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน
ตัวชี้วัดข้อ ๒	วิเคราะห์ความแตกต่างของกระบวนการ การตัดสินใจในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน โดยวิธีการออกเสียงโดยตรงและการเลือก ตัวแทนออกเสียง	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ประชาธิปไตยในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน
ตัวชี้วัดข้อ ๓	ยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชนที่เป็นผลจากการ ตัดสินใจของบุคคลและกลุ่ม	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน

ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

ผังสาระการเรียนรู้

ความหมายของประเพณี
และวัฒนธรรม

ความสำคัญของประเพณี
และวัฒนธรรมไทย

ประเพณี
และ
วัฒนธรรมไทย

ประเพณีและวัฒนธรรม
ในห้องเรียน

ประเพณีและวัฒนธรรม
ในครอบครัว

ตัวชี้วัด

- สรุปประโยชน์และปฏิบัติตามประเพณี
และวัฒนธรรมในครอบครัวและท้องถิ่น
(ส ๒.๑ ป.๓/๑)

สาระสำคัญ

ประเพณีและวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่
ปฏิบัติสืบต่อกันมา แสดงให้เห็นถึง
ความเจริญงอกงามและความเป็นเอกลักษณ์
ของชาติไทยที่ทุกคนควรร่วมกันอนุรักษ์
และสืบทอดให้คงอยู่ต่อไป

จุดประกายความคิด

ประเพณีและวัฒนธรรมไทย
ที่นักเรียนภาคภูมิใจ
มีอะไรบ้าง

ประเพณี

วัฒนธรรม

๑. ความหมายของประเพณีและวัฒนธรรม

ประเพณี

หมายถึง สิ่งดั้งเดิมที่ประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา
เป็นเวลานาน จนเป็นที่ยอมรับและเป็นแบบแผน
เดียวกัน

วัฒนธรรม

หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความ
เป็นระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีที่ปฏิบัติ
สืบต่อกันมา มีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้อง
และเหมาะสมกับยุคสมัย

วัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ➡ ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม เช่น ภาษา ศาสนา ศิลปะของชาติ
- ➡ ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น การแต่งกาย มารยาทในการเข้าสังคม
- ➡ ลักษณะที่แสดงถึงศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น ความเมตตา กรุณา ความกตัญญู กตเวทิตะ ความอ่อนน้อมถ่อมตน

➡ สถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

➡ กิริยามารยาทที่นุ่มนวล อ่อนหวาน

➡ ความกตัญญู กตเวทิตะ ต่อผู้มีพระคุณ

๒. ความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมไทย

ประเพณีและวัฒนธรรมไทยมีความสำคัญต่อสังคมไทย ดังนี้

๒.๑ สร้างความรักความผูกพันในครอบครัว เช่น

➡ การรดน้ำดำหัวขอพรผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ เป็นการสร้างความรัก ความผูกพันในครอบครัว

วันสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ลูกหลานที่ทำงานอยู่ต่างถิ่น จะกลับบ้านไปรดน้ำดำหัวขอพรจากพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ เพื่อความเป็นสิริมงคล

๒.๒ สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เช่น ชาวนา

จะประกอบพิธีสู่ขวัญข้าวบูชาแม่โพสพ เพื่อให้มีผลผลิตดี ชาวนาชาวไร่ในภาคอีสานมักประกอบพิธีบุญบังไฟ เพื่อขอฝนให้ตกตามฤดูกาล และมีน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูก

➡ การบูชาแม่โพสพเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ชาวนา

๒.๓ สร้างความกตัญญู กตเวทิตะต่อผู้มีพระคุณ เช่น ประเพณี

การทำบุญสารทเดือนสิบของคนในภาคใต้ ซึ่งเป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว

➡ การทำบุญสารทเดือนสิบ

๒.๔ สร้างความสามัคคี เช่น ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว เป็นประเพณีอย่างหนึ่งของชาวนาไทย โดยเจ้าของนาบอกเพื่อนบ้านว่าจะเกี่ยวข้าวเมื่อไร เมื่อถึงเวลาเจ้าของนาก็ปักธงไว้ ชาวบ้านก็มาช่วยกันเกี่ยวข้าวในแปลงนาของเพื่อนบ้าน แสดงถึงความสามัคคีและความมีน้ำใจต่อกัน

๒.๕ หล่อหลอมบุคลิกภาพให้กับสมาชิกในสังคม เช่น มารยาททางสังคม การรับประทานอาหาร การแต่งกาย

๒.๖ สร้างเอกลักษณ์ให้แก่สังคม เช่น ภาษา ธงชาติ เพลงชาติ

๓. ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว

ครอบครัวเป็นกลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วย พ่อแม่ ลูก และอาจรวมไปถึงญาติผู้ใหญ่อื่น ๆ เช่น ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดของสังคม โดยทำหน้าที่ให้ความรัก ความอบอุ่น อบรมเลี้ยงดู และถ่ายทอดประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามให้แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เป็นคนดีของสังคม

ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวที่สำคัญ มีดังนี้

๓.๑ การแสดงความเคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นการแสดงกิริยามารยาทที่นอบน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ เช่น การแสดงความเคารพโดยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ การพูดจาไพเราะสุภาพ การเชื่อฟังคำสั่งสอน

➡ มีมารยาท มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่

➡ เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่

๓.๒ การทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เช่น การช่วยกันทำความสะอาดบ้าน การรับประทานอาหารร่วมกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยสร้างความรักและความสามัคคีระหว่างสมาชิกในครอบครัว

➡ การทำกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

➡ แบ่งเบาภาระพ่อแม่ เคารพกฎระเบียบของครอบครัว เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ประโยชน์ของการปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว การปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว มีประโยชน์ ดังนี้

๔. ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น เป็นสิ่งที่คนในท้องถิ่นปฏิบัติ สืบทอดต่อกันมา เป็นต้นว่า ประเพณีและวัฒนธรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

๔.๑ ประเพณีและวัฒนธรรมทางศาสนา

ศาสนาเป็นรากฐานของประเพณีและวัฒนธรรม สังคมไทย ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการเลือกนับถือศาสนา ทำให้คนในท้องถิ่น ที่นับถือศาสนาต่างกันมีประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ชุมชนที่นับถือพระพุทธศาสนามีประเพณีและวัฒนธรรม ที่สำคัญ เช่น

● **ประเพณีรับบัวหรือโยนบัว** จังหวัดสมุทรปราการ ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ จัดขึ้นก่อนออกพรรษา ๑ วัน เป็น ประเพณีที่แสดงถึงความมีน้ำใจต่อกัน โดยชาวบ้านในชุมชนบางพลี จังหวัดสมุทรปราการจะเก็บ ดอกบัว เพื่อมอบให้แก่ชาวบ้าน ในชุมชนอื่นที่ล่องเรือมารับ ดอกบัวตามลำคลอง นำไป ร่วมทำบุญไหว้พระ ต่อมา ประเพณีได้เปลี่ยนไปจากการ รับดอกบัวกลายเป็นการโยน ดอกบัว และมีการแห่ขบวนเรือ ที่อัญเชิญหลวงพ่อโตประดิษฐาน

➡ ประเพณีรับบัวหรือโยนบัว เป็นประเพณีสำคัญของชาวบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ในเรือ ล่องมาตามคลองบางพลีเพื่อให้ประชาชนที่มาร่วมพิธีอยู่สองฝั่ง คลองได้โยนดอกบัวลงในเรือขบวนแห่ เพื่อเป็นการบูชาพระพุทธรูป

● **ประเพณีแห่เทียนพรรษา** จังหวัดอุบลราชธานี ตรงกับ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ซึ่งเป็นวันเข้าพรรษา พุทธศาสนิกชนจะ หล่อเทียนให้เป็นเทียนขนาดใหญ่และแกะสลักลวดลายอย่างสวยงาม

➡ ประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี

เพื่อนำไปถวายวัด ประเพณี แห่เทียนพรรษาแสดงให้เห็นถึง ความสามัคคีของคนในชุมชน และการร่วมมือร่วมใจในการ หล่อเทียนและตกแต่งต้นเทียน ให้สวยงาม

● ประเพณีบวช

ลูกแก้ว เป็นประเพณีการบวช สามเณรของคนในภาคเหนือ โดย บิดามารดาจะแต่งกายบุตรชาย ที่จะบวช ซึ่งเรียกว่าลูกแก้ว ด้วย เสื้อผ้าและเครื่องประดับที่สวยงาม แล้วนำขึ้นขี่ม้าหรือขี่คอผู้ใหญ่ แห่ไปรอบหมู่บ้าน เพื่อเป็นการประกาศการบวชลูกแก้วและถือโอกาส บอกบุญไปด้วย พิธีบวชลูกแก้วมีความสำคัญ เพราะเป็นพิธีที่ช่วยสืบทอด พระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบไป

➡ ประเพณีบวชลูกแก้ว จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามมีประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น

● **การถือศีลอด** เป็นประเพณีสำคัญของชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นสิ่งที่ชาวมุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติในเดือนเราะมะฎอน (เราะ-มะ-ดอน) ของทุกปีเป็นเวลา ๑ เดือน โดยชาวมุสลิมจะงดเว้นการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มตั้งแต่ดวงอาทิตย์ขึ้นจนดวงอาทิตย์ตกดิน

● **งานเมาลิด** เมาลิดเป็นภาษาอาหรับ หมายถึง ที่เกิดหรือวันเกิดของนบีมุฮัมมัด งานเมาลิดจัดขึ้นเพื่อสวดดีพระเกียรติคุณของนบีมุฮัมมัด เผยแพร่จริยวัตรและคำสอนของศาสดา ส่งเสริมความสามัคคีระหว่างชาวมุสลิม

ชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์มีประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น

● **พิธีรับศีลมหาสนิท** โดยชาวคริสต์จะไปโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ เพื่อขอบคุณองค์ศาสดาพระเยซูที่ทรงมีความรักต่อมนุษย์ ด้วยการอุทิศพระวรกายถูกจับตรึงไม้กางเขนจนสิ้นพระชนม์

● **เทศกาลคริสต์มาส** เป็นการจัดงานเฉลิมฉลองเนื่องในวันประสูติของพระเยซู ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๕ ธันวาคม

➡ เทศกาลคริสต์มาสจัดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองการประสูติของพระเยซู

๔.๒ ประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต

ประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนไทยมีตั้งแต่การเกิดจนถึงการตาย เช่น

● **ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด** เป็นประเพณีการทำขวัญให้เด็กแรกเกิด พ่อแม่จะจัดพิธีทำขวัญให้เด็ก โดยทำบายสีปากขาม ใช้ใบตองทำเป็นกรวยใส่ข้าวตอกดอกไม้ และอาหารคาวหวาน พร้อมดอกไม้ ธูป เทียน เสร็จพิธีแล้วนำด้ายสายสิญจน์มาผูกข้อมือเด็กทั้ง ๒ ข้าง เรียกว่า ผูกขวัญ

เมื่อเด็กอายุได้หนึ่งเดือนก็จะมีพิธีโกนผมไฟ โดยนำผมที่โกนแล้วบรรจุลงในกระตังยน้ำไปลอยน้ำพร้อมกับอวยพร ขอให้อยู่เย็นเป็นสุข

● **ประเพณีการอุปสมบท** เป็นประเพณีการบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ผู้บวชจะได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนเพื่อพัฒนาจิตใจ อีกทั้งยังเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ ผู้ที่บวชเป็นพระภิกษุต้องมีอายุ ๒๐ ปีขึ้นไป และมีคุณสมบัติพร้อมบวชครบบริบูรณ์

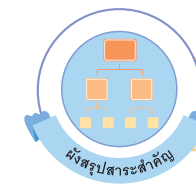

➡ พุทธศาสนิกชนมีความเชื่อว่าการบวชเป็นการตอบแทนพระคุณของบิดา มารดา

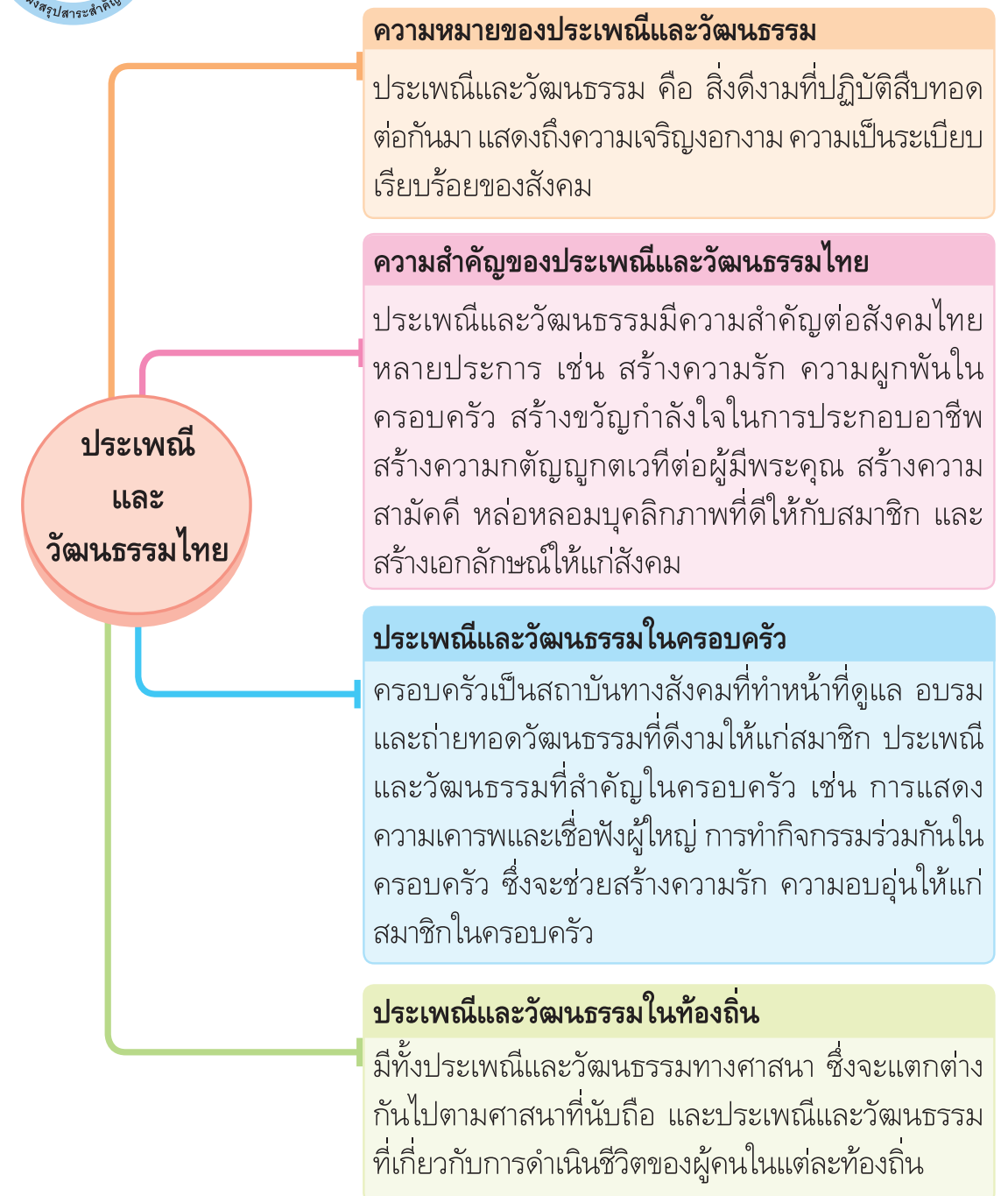
● **ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ** ชาวไทยมีประเพณีเกี่ยวกับงานศพหลายขั้นตอน นับตั้งแต่วันตายจะมีประเพณีการตั้งศพบำเพ็ญกุศล วันเผาศพหรือวันฌาปนกิจ (ชา-ปะ-นะ-กิด) และวันทำบุญ

หลังวันเผาศพ บางคนนิยมทำบุญเกี่ยวกับงานศพหลายวัน หรืออาจเก็บศพไว้ระยะเวลาหนึ่ง เช่น ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน ก่อนที่จะเผาหรือฝังตามความเชื่อทางศาสนา

ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น การปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นมีประโยชน์ ดังนี้

ผังสรุปสาระสำคัญ

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนยกตัวอย่างการปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวของตนเองมาคนละ ๑ อย่าง พร้อมทั้งบอกผลที่เกิดขึ้น
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวและในท้องถิ่นเป็นแผนภาพความคิด
๓. นักเรียนวาดภาพระบายสีประเพณีที่นักเรียนเคยมีส่วนร่วม พร้อมทั้งเสนอแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

คำถามพัฒนาการของความคิด

๑. ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวหล่อหลอมให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยอย่างไร
๒. วัฒนธรรมในครอบครัวที่นักเรียนปฏิบัติมีอะไรบ้าง มีประโยชน์อย่างไร
๓. ประเพณีทางด้านศาสนาในท้องถิ่นของนักเรียนมีอะไรบ้าง และมีความสำคัญอย่างไร
๔. นักเรียนคิดว่าประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันหรือไม่ เพราะเหตุใด
๕. นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองได้อย่างไร

วันสำคัญของไทย

ผังสาระการเรียนรู้

วันสำคัญที่เกี่ยวกับชาติ
และพระมหากษัตริย์

วันสำคัญที่เกี่ยวกับ
ศาสนา

วันสำคัญ
ของไทย

วันสำคัญที่เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด

- อธิบายความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ
(ส ๒.๑ ป.๓/๓)

สาระสำคัญ

วันสำคัญของไทยมีทั้งวันสำคัญที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวันสำคัญเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม เป็นวันสำคัญที่เป็นวันหยุดราชการ เพื่อให้ทุกคนได้ระลึกถึงและเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญดังกล่าว

วันสำคัญที่เกี่ยวกับศาสนา

วันวิสาขบูชา

วันมาฆบูชา

วันอาสาฬหบูชา

วันเข้าพรรษา